

Skriv och berätta. Här är exempel på uppgifter vi efterlyser:

- var och hur länge har växten odlats?
- vem har odlat växten?
- varför tror du trädet eller busken är intressant?
- var har busken eller trädet kommit ifrån?

Sänd gärna foto (*pappersbild, diabilid eller digitalt foto*) och/eller några pressade blad.

Skicka inget levande växtmaterial. Vi kontakter dig och tillsammans bestämmer vi vad som ska göras.

Detta upprop kommer att pågå i flera år. Alla uppgifter som kommer in till Träd- och buskupppropet kommer att noga studeras. Sedan tar vi kontakt med dig för att diskutera hur vi kan säkra fortlevnaden hos dina upptäckter. Särskilt intressanta träd och buskar kan komma att provodlas och kanske kan några exemplar återföras i odling. En annan möjlighet är att de kommer att förökas upp och placeras på något friluftsmuseum eller i en botanisk trädgård. På så sätt kan vi hjälpas åt att bevara den biologiska mångfalden.

Träd- och buskupppropet

Vi söker äldre sorter av träd och buskar.

Kontakta oss:

TRÄD- OCH BUSKUPPROPET

Centrum för biologisk mångfald

Box 54

230 53 Alnarp

eller tradochbuskupppropet@pom.info

Sedan år 2000 finns ett nationellt program för att bevara den genetiska mångfalden bland de odlade växterna. Programmet har fått namnet POM – Programmet för Odlad Mångfald.

I POM arbetar olika statliga myndigheter, Sveriges lantbruksuniversitet, växtförädlingsföretag, Nordiska genbanken, botaniska trädgårdar, friluftsmuseer och de ideella odlarorganisationerna med att rädda och bevara det som finns kvar.

www.pom.info

Träd- och buskupppropet

Hjälp oss att samla information om äldre tiders träd och buskar

Hängförsythia, *Forsythia suspensa*, infördes till Europa från Kina strax efter mitten av 1800-talet. Den planterades därefter i ett hundratal år men anses idag för storväxten för både trädgård och park.

Var med och rädda vårt gröna kulturarv

Träd- och buskupppropet

Vi har sedan medeltiden odlat en mångfald träd och buskar i svenska parker och trädgårdar. I början tog man det som växte vilt i vår natur som till exempel alm, avenbok, ek, gran och liguster.

I takt med att andra delar världen upptäcktes och utforskades kom vi att hämta hit exotiska arter som brödtall, hästkastanj, forsythia, magnolia, syren och tuja. Skickliga trädgårdsmästare utnyttjade detta för att framställa odlingsvärda sorter som vi kan hitta till exempel inom rhododendron-, schersmin- och syrensläktena. Denna mångfald har vi använt i slotts- och herrgårdsparker, villa- och koloniträdgårdar, på kyrkogårdar, i stads- och sjukhusparker.

Ibland har odlingen av en del odlingsvärda arter och sorter upphört och deras existens i Sverige kan vara hotad. Dessa kulturväxter har utvecklats i samklang med våra klimat- och markförhållanden samt med våra odlingsstraditioner. Förbundet med kulturväxterna finns både en rik kulturhistoria att värna om och en genetisk mångfald som är viktig att ta till vara.

Vi behöver din hjälp

Känner du till var det kan finnas arter och sorter av träd och buskar som vi ger exempel på nedan? De bör ha funnits i odling i vårt land före cirka 1940. Skriv och berätta. Adresser finner du på baksidan av denna folder.

Några exempel på träd och buskar som vi efterlyser

Buskar med lång odlingshistoria i landet som till exempel deutzia (*Deutzia*), **forsythia** (*Forsythia*), **blodribs** (*Ribes sanguineum*, *rosablommande*), **schersmin** (*Philadelphus*), **spirea** (*Spiraea*, *ej rotskottsbildande*), **syren** (*Syringa*, *förädlade sorter av bondsyren även kallade ädelsyrenor och syrenor som växer i zon 5-8*).

◀ Gammal schersminsart, *Philadelphus 'Voie Lactée'*

Träd med speciellt växtsätt (*pelarlik- eller pyramidformad krona, hängande eller klotformig krona*). Exempel är **pelarasp**, **pyramidek**, **häng- och klotalm**, och **tårbjörk**.

◀ *Tårbjörk, Betula pendula 'Youngii'*
på kyrkogård i Skåne

Träd med speciellt bladutseende (*bladform eller bladfärg*). Exempel på det första är **flikbok**, **flikavenbok** och **ornäsbjörk** och på det andra är **brokig tysklönn**, **gulbrokig rödask** och **guldalm**.

◀ *Kvist av brokig tysklönn, Acer pseudoplatanus 'Leopoldii'*

Gamla **parklindar** (*Tilia x europaea*, *synonym T. x vulgaris*) i slotts- och herrgårdsparker eller i andra trädgårdar. Man finner dessa träd som solitärer, några stycken i rad eller fyrkant samt i alléer. Särskilt intressanta är de om de har en stamomkrets i bröst-höjd av 3 meter eller mer.

◀ *Slottsallé av parklind i Uppland*

Utländska barrträdsarter: Under andra halvan av 1800-talet blev det ett mode att plantera exotiska barrträd i parker och trädgårdar. Vi är särskilt intresserade av träd av nedanstående arter om de är planterade före 1940.

Några exempel är:

Abies amabilis	purpurgran
Abies sibirica	pichtagran
Abies veitchii	fujigran
Cedrus atlantica 'Glauca'	atlasceder
Larix sibirica	sibirisk lärk
Pinus cembra	brödtall
Pinus nigra	svarttall
Taxodium distichum	sumpcypress

◀ *Brödtall, Pinus cembra, i södra Norrland*